

Nyhetsbrev - folkehelsearbeid 5/2017

Dette brevet går til landets fylkesmannsembeter, fylkeskommuner og kommuner, og inneholder informasjon fra Helsedirektoratet av relevans for lokalt og regionalt folkehelsearbeid. Brevet inneholder ingen bestillinger eller oppdrag. Kategorier og temaer i nyhetsbrevene varierer.

Mestre hele livet – Regjeringens strategi for god psykisk helse (2017-2020)

«Vi vil skape et samfunn som fremmer mestring, tilhørighet og opplevelse av mening. Regjeringen har som mål at flere skal oppleve god psykisk helse og trivsel, og at de sosiale forskjellene i psykisk helse skal reduseres. Samtidig vil vi legge til rette for å fange opp de som trenger hjelp, og iverksette målrettede tiltak for den enkelte som er i en sårbar situasjon, før de kanskje utvikler lidelser. For de som utvikler psykiske lidelser, skal tjenestene være tilgjengelige, gode og koordinerte. Behandlingen må ha effekt.» Slik innledes regjeringens nylig fremlagte strategi for god psykisk helse. [Strategien](#) har et særlig fokus på barn og unge og kan danne grunnlag for en opptrappingsplan. Livskvalitet og mestring understrekes som viktige deler av psykisk helsefeltet. Med strategien ønsker regjeringen å understreke betydningen av det helsefremmende og forbyggende arbeidet, som er en viktig del både i folkehelsearbeidet og kommunenes psykiske helsetjenester. Helseutfordringene på feltet krever en bred tilnærming og både de helsefremmende, forbyggende og kurative perspektivene ivaretas gjennom hele strategien.

Strategiens fem overordnede mål:

1. Psykisk helse skal være en likeverdig del av folkehelsearbeidet
2. Inkludering, tilhørighet og deltakelse i samfunnet for alle
3. Pasientens helse- og omsorgstjeneste
4. Styrket kunnskap, kvalitet, forskning og innovasjon i folkehelsearbeidet og tjenestene
5. Fremme god psykisk helse hos barn og unge

FRI som heldigitalt undervisningsprogram for ungdomsskolen

Helsedirektoratet har lansert nye FRI, et heldigitalt undervisningsprogram for ungdomsskolen.

Mestring er sentralt, med snus og røyk som tema.

Målet er at elevene lærer hvordan de kan ta egne valg og sette grenser.

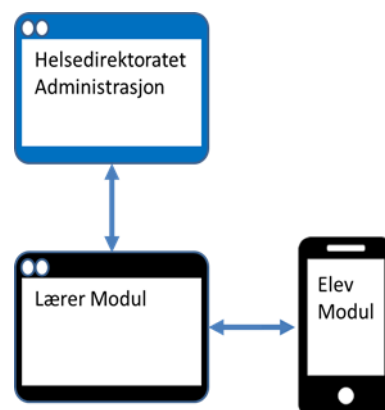
Hvert trinn har fem leksjoner, så det tar lite tid å gjennomføre.

Programmet beholder metodikk og grunnform, men har gjennomgått store endringer.

Programmet består av en hybrid lærermodul og elevmodul. De kan åpnes i alle plattformer. Det foretrukne verktøy for elevene er smarttelefoner, men de kan enkelt bruke programmet på den enheten de har tilgang til.

Les mer om FRI på www.fristedet.no

Kontakt: fri@helsedir.no

Rapport om fotgjengerskader i 2016

Oslo skadelegevakt gjennomførte en dybdestudie av alle fotgjengerulykker i Oslo i 2016, i samarbeid med Helsedirektoratet og Statens vegvesen. Rapporten [Fotgjengerskader i Oslo](#) viser at over 6000 pasienter ble behandlet etter skade til fots utendørs. Studien gir bl.a. informasjon om skadested, skadealvor og hvordan skaden skjedde. Rus er medvirkende årsaker i mange ulykker, og det er et høyt antall skader som kommer som følge av glatt føre. Mange skader kunne vært forebygget ved bedre vegvedlikehold, måking og strøing, og rapporten inneholder funn som flere kommuner kan ha nytte av i sitt forebyggende arbeid.

Kontaktperson: Tone Figenschou Sandvik, Helsedirektoratet, avd. miljø og helse. E-post: tone.figenschou.sandvik@helsedir.no

«Trygg bolig for eldre» på Haugerud senter – et samarbeid mellom Bydel Alna og Risikorydding

I uke 39 hadde [Risikorydding](#), i samarbeid med bydel Alna i Oslo, satt opp en pop-up leilighet på Haugerud senter for å vise enkle grep for å gjøre hjemmet tryggere. Det ble gitt praktiske tips og vist frem nyttige hjelpemidler. Seniorer fra hele Oslo ble invitert. «Den trygge boligen» fikk mange besøk og kommentarer om at dette var viktig informasjon. Les mer [her](#).

Risikorydding deler gjerne erfaringer med andre kommuner/organisasjoner som kan tenke seg å gjennomføre noe liknende.

Kontaktperson: Tina Hveem, Skadeforebyggende forum, prosjektkoordinator Risikorydding.

E-post: tina@risikorydding.no

Bli med å skape bevissthet rundt sukker

Altfor mange barn og unge får i seg for mye sukker. Det stjeler plassen til viktig næring. Derfor kjører Helsedirektoratet nå en kampanje på sukker, med fokus på hovedkildene: brus, godteri og kaker.

Målgruppen er barn og unge mellom 9 og 13 år og foreldrene deres. For å nå bredest mulig kjøres kampanjen i tre deler: en digital massemediekampanje, et samarbeid med fotballen og landslagsprofiler, samt et samarbeid med helsestasjoner, skoler, tannhelsetjenesten og frisklivssentraler.

Les mer om kostrådet om sukker på helsenorge.no/sukker.

Kontaktperson: Anita Thorolvsen Munch, avd. ernæring og forbygging i helsetjenesten, Helsedirektoratet.
E-post: Anita.Thorolvsen.Munch@helsedir.no.

Ny registrerings- og tilsynsordning for salg av tobakksvarer og tobakkssurrogater

Kommunene skal fra 1.januar 2018 føre tilsyn med registrerte salgssteder av tobakksvarer mv. Tilsynsplikten og en ny registreringsordning for salg av tobakksvarer mv. er tatt inn i [tobaksskadeloven](#) kapittel 2. Ny [forskrift om registrering og tilsyn](#) regulerer kravene knyttet til kommunenes tilsyn. Det er særlig viktig at kommunene fører tilsyn med at tobakksvarer mv. ikke selges til mindreårige.

Alle virksomheter som selger tobakksvarer mv. skal registrere seg i Tobakksalgsregisteret innen 31.desember 2017. Det nye nasjonale Tobakksalgsregisteret, tbr.helsedirektoratet.no, vil fra 1.januar 2018 gi kommunene en oversikt over salgssteder som selger slike varer. Oversikten skal brukes i tilsynsoppfølgingen.

Tobakkssalgsregisteret er utviklet i samme løsning som det nye Bevillingsregisteret etter alkoholloven, blant annet fordi kommunen er bruker av begge registrene. HelseDirektoratet vil sende ut brev til landets kommuner med mer informasjon.

Kontaktperson tilsynsordning og Tobakkssalgsregisteret: Ramona Melanie Eichenberger, HelseDirektoratet, avd. miljø og helse. E-post ramona.melanie.eichenberger@helsedirektoratet.no.

Kontaktperson Bevillingsregisteret: Erlend Bø, HelseDirektoratet, avd. levekår og helse. E-post: erlend.bo@helsedir.no

Brannsikkerhet for risikoutsatte grupper: Ny veileder fra DSB og HelseDirektoratet

Mange eldre mottar helse- og omsorgstjenester i hjemmet, og brannsikkerhet er en viktig del av et forsvarlig tjenestetilbud. I dag er omtrent hver tiende innbygger over 70 år. Eldre som har begrenset evne til å oppdage og evakuere ved brann, er en særlig risikoutsatt gruppe. I følge Statistisk sentralbyrå vil gruppen over 70 år dobles i løpet av et par tiår, og tredobles i enkelte distriktskommuner. Derfor er det viktig å ta grep om de eldres brannsikkerhet, og sikre at vi har etablerte systemer på plass før aldringen av befolkningen tar til for alvor. Dette er bakgrunnen for at DSB og HelseDirektoratet har gått sammen om å lage en ny temaveileder. Veilederen hjelper kommuner å etablere godt samarbeid mellom kommunale tjenester for å sikre god brannsikkerhet for risikogrupperne i kommunen. Dette arbeidet lykkes best der det har lederoppmerksomhet og er godt forankret. Rådmannen har derfor en særlig viktig funksjon i dette arbeidet.

Lenke til veileder: [Samarbeid mellom kommunale tjenesteytere om brannsikkerhet for risikoutsatte grupper](#)

Kontaktperson: Barbro Hatlevoll, DSB, Avdeling Brann og redning. E-post: barbro.hatlevoll@dsb.no

Flere eldre – flere muligheter!

2. oktober overleverte Statens seniorråd sin seniorpolitiske redegjørelse til helse- og omsorgsminister Bent Høie. Med det er stafettpinnen levert tilbake til regjeringen. Rådsminister Wenche Frogn Sellæg håper Bent Høie som ga henne og rådet oppdraget i 2014 nå vil ta redegjørelsen med seg videre og sørge for at det kommende rådet fortsetter dette viktige arbeidet. Den seniorpolitiske redegjørelsen inneholder tiltak som skal bekjempe aldersdiskriminering, få eldre til å være lenger i arbeidslivet og holder seg aktive i samfunnet.

Les redegjørelsen på seniorporten.no.

Kontaktperson: Sekretariatsleder Ingrid Køhler Knutsen, Statens seniorråd. E-post: ingrid.kohler.knutsen@helsedir.no

Bli med på Sluttedagen 23. oktober

Mange tenker på å slutte å røyke eller snus, men finner ikke den rette anledningen. Benytt [Sluttedagen](#) til å oppfordre folk til å gjøre et sluttetforsøk. Helsedirektoratet vil informere bredt om Sluttedagen i mediene. Målet er å få dagligrøykere og dagligsnusere til å gjøre et sluttetforsøk på Sluttedagen, og at de skal ha god kjennskap til alle hjelpetilbudene som finnes. Det gir motivasjon å slutte sammen med andre, så del gjerne lenken til [Facebook-arrangementet](#) på egne nettsider eller i sosiale medier.

For mer informasjon og materiell, kontakt Anne Kathrine Aambø, avd. miljø og helse, Helsedirektoratet.
E-post: anne.kathrine.aambo@helsedir.no

**SLUTTE-
DAGEN**

KONFERANSER OG SEMINARER

Høstens kampanje om Alkoholfritt svangerskap starter

24. oktober kl. 9

Alle kvinner og deres partnere bør vite at

- fostret får samme promille som mor
- det ikke finnes en sikker nedre grense for alkoholinntak i svangerskapet
- alkohol kan skade i alle faser av svangerskapet

Risikoen for alkoholskader hos barnet fjernes helt, hvis mor ikke drikker alkohol i graviditeten. Hvis kvinnen kutter ut alkoholen når hun slutter med prevensjon, vil sjansen til å bli gravid øke og risikoen for spontanabort minske.

Tirsdag 24. oktober kl. 9-11 startes kampanjen Alkoholfritt svangerskap med et seminar i Helsedirektoratet. Seminaret vil bli streamet direkte på Helsedirektoratets Facebook-side.

Seminaret omhandler alkohol- og legemiddelbruk, alkoholeksponering, utredning og tiltak for barn med skader. Hvordan helsepersonellet bør arbeide for å beskytte det ufødte barnet blir også diskutert.

Seminarets program med foreleserne og påmelding finner man på [Helsedirektoratets nettside](#).

Kontaktperson: Marianne Virtanen, avd. barne og ungdomshelse, Helsedirektoratet.

E-post: marianne.virtanen@helsedir.no.

Folkehelsekonferansen 2017

Årets konferanse går av stabelen 23. og 24. oktober på Radisson Blu Hotel Plaza i Oslo.

Tittelen på årets konferanse er VÅR FELLESE FRAMTID - Lederskap og samskaping for helsefremmende og bærekraftige lokalsamfunn.

Et miljøvennlig lokalsamfunn er et helsefremmende lokalsamfunn. Hvordan skaper vi en samfunnsutvikling som fremmer miljømessig, økonomisk og sosial bærekraft?

Konferansen er aktuell for alle som er opptatt av å skape miljø- og helsevennlige lokalsamfunn.

Målgruppen er ansatte i kommuner og fylkeskommuner; planleggere, politikere, folkehelsekoordinatorer og ledere. I tillegg vil den være aktuell for forskere, studenter, frivillige og andre med interesse for folks helse, trivsel og levekår. Les mer om konferansen på folkehelsekonferansen.no.

Gi barnet ditt den beste starten,
ikke drikk alkohol i svangerskapet!

Se
helsenorge.no/gravid
for gode råd.

 Helsedirektoratet

Inneklimadagen 2017

Tid: 26. oktober kl. 09 – 16

Sted: HelseDirektoratets auditorium, Universitetsgt. 2.

Tema: «Inneklima – en utfordring, både sett innenfra og utenfra». En oppdatering av kunnskapsgrunnlaget om helsemessige påvirkningsfaktorer i innemiljøet og omgivelsenes betydning for lys, luft og lyd innendørs.

Målgrupper: Personell i kommuner og fagmiljøer som arbeider med miljørettet helsevern, bygningsteknikk, drift og vedlikehold, rådgivende ingeniører, arkitekter, planleggere og andre med interesse for et godt inneklima.

Program og påmelding er tilgjengelig på [våre nettsider](#). Ingen deltakeravgift. Påmeldingsfrist: 18.10.

Kontaktpersoner: Finn Martinsen (finn.martinsen@helsedir.no) og Lillian Leknes (lillian.leknes@helsedir.no), avdeling miljø og helse, HelseDirektoratet

Fagseminar om Aldersvennlige samfunn – 31. oktober

HelseDirektoratet har som oppdrag å følge opp regjeringens strategi for et aldersvennlig samfunn innenfor våre områder. Vi har i den forbindelse satt i gang flere forskningsprosjekter som skal presenteres på et fagseminar 31. oktober i HelseDirektoratets lokaler i Oslo. Et av disse omhandler eldres medvirkning, et annet omhandler kommunenes planlegging for en aldrende befolkning. Vi vil også invitere flere andre foredragsholdere.

Målgruppen for fagseminaret er de som jobber med seniorer og eldre i kommuner, fylkeskommuner og hos fylkesmenn, folkehelse- og omsorgsrådgivere, helse- og omsorgsrådgivere, frivillige organisasjoner, forskere og andre. Mer informasjon er sendt ut til postmottak i landets kommuner, fylkeskommuner og fylkesmenn. [Program og påmeldingsskjema](#) finner du her.

Kontaktpersoner: Eva Irene Holt og Christina Hildonen, HelseDirektoratet, avd. miljø og helse.
E-post: Eva.Irene.Holt@helsedir.no og christina.hildonen@helsedir.no.

Erfaringskonferanse om tilskuddsordningen «Aktivitet for seniorer og eldre»

HelseDirektoratet arrangerer erfaringskonferanse om tilskuddsordningen «Aktivitet for seniorer og eldre» **1. november**. Konferansen skal bidra til å spre erfaringene fra prosjektene og inspirere til nye gode prosjekter. Et utvalg tilskuddsmottakere vil presentere sine prosjekter og erfaringer med arbeidet med å skape aktivitet, deltakelse, møteplasser og sosialt fellesskap for seniorer og eldre.

Målgruppen for erfaringskonferansen er de som jobber med seniorer og eldre i kommuner, fylkeskommuner og hos fylkesmenn, eldreråd i kommuner og fylker, folkehelse- og omsorgsrådgivere/-koordinatorer, helse- og omsorgsrådgivere og frivillige organisasjoner.

Erfaringskonferansen avholdes i HelseDirektoratets lokaler i Oslo onsdag 1. november 2017. Mer informasjon er sendt ut til postmottak til alle norske kommuner, fylkeskommuner og til fylkesmannen. [Program og påmeldingsskjema](#) finner du her.

Kontaktpersoner: Christina Hildonen og Eva Irene Holt, HelseDirektoratet, avd. miljø og helse.
E-post: christina.hildonen@helsedir.no og Eva.Irene.Holt@helsedir.no.

10 år med nasjonal strategi for å utjevne sosiale helseforskjeller – hvor er vi i dag?

Tidspunkt: 16. november 2017, kl. 9 – 17
Sted: Kulturhuset i Oslo

Regjeringen lanserte i 2007 en tiårig nasjonal strategi for å utjevne sosiale helseforskjeller. Det overordnede målet med strategien var å redusere sosiale helseforskjeller, uten at noen grupper fikk dårligere helse. Vi er nå inne i strategiens siste år og Helsedirektoratets Fagråd for sosial ulikhet i helse og Helsedirektoratet ønsker å markere dette med å invitere til en konferanse der vi løfter fram noen av innsatsområdene og vurderer hvor vi er i dag.

Se link til foreløpig program og link til påmelding: [Program og påmelding](#)

Kontaktperson: Herdis Dugstad, Helsedirektoratet, avd. levekår og helse.

E-post: herdis.dugstad@helsedir.no

zzz2017: Nasjonal søvnkonferanse i Oslo

I 2011 karakteriserte FHI søvnproblemer som «kanskje landets mest utbredte og undervurderte folkehelseproblem». Nå får søvn stadig mer oppmerksomhet, og i de nye retningslinjene for skolehelsetjenesten anbefales søvn og søvnvaner som et av temaene blant annet for helsesamtalen på 8. trinn. Den **17. november** arrangeres en solid fagkonferanse om ungdom og søvn for alle som vil lære mer om dette viktige temaet. For mer informasjon og påmelding, gå inn på zzz2017.no.

Kontaktperson: Sigrid Skattebo, Helsedirektoratet, avd. ernæring og forebygging i helsetjenesten. E-post: sigrid.skattebo@helsedir.no

Allergifrisk 2017

Helsedirektoratet ønsker velkommen til årets Allergifrisk 22.-23.november. Fagkonferansen tar for seg viktige temaer innen astma, allergi og annen overfølsomhet, og har deg som er ansatt i helsetjenester i kommune, helseforetak og apotek som målgruppe. Program og påmelding vil være tilgjengelig på våre nettsider cirka 1.september. Det søkes legeföreningen og sykepleierforbundet om tellende kurstimer.

Kontaktperson: Lillian Leknes, Avdeling miljø og helse. lillian.leknes@helsedir.no

Seminar 28. november -

Arbeidsliv og fysisk aktivitet - strømmes live

I samarbeid med Arbeidstilsynet, Statens arbeidsmiljøinstitutt, Sjøfartsdirektoratet, LO, NHO, Virke og Spekter, inviterer Helsedirektoratet til et seminar om fysisk aktivitet og arbeidsliv og utfordringene for fremtidens arbeidsliv.

Seminalet er gratis og vil gjennomføres i Helsedirektoratets lokaler, Universitetsgata 2 i Oslo, 28. november kl. 10.00-15.00. Seminalet vil bli strømmet live på [Helsedirektoratets facebookside](#) og vil være tilgjengelig i ettertid. For mer informasjon, se: <https://helsedirektoratet.no/konferanser/arbeidsliv-og-fysisk-aktivitet>

Kontaktperson: Olov Belander, Helsedirektoratet, avd. miljø og helse. E-post: olov.belander@helsedir.no

NYTTIGE LENKER – FOLKEHELSEARBEID

- **Helsedirektoratet:**

Folkehelse og forebygging: <https://helsedirektoratet.no/folkehelse>

Folkehelsearbeid i kommunen: <https://helsedirektoratet.no/folkehelse/folkehelsearbeid-i-kommunen>

Veivisere i lokale folkehelseiltak: <https://helsedirektoratet.no/folkehelse/folkehelsearbeid-i-kommunen/veivisere-i-lokale-folkehelseiltak>

Søke om tilskudd: <https://helsedirektoratet.no/tilskudd>

- **Folkehelseinstituttet:**

Folkehelseprofiler og kommunehelse statistikkbank:

<http://www.fhi.no/helsestatistikk/folkehelseprofiler>

<http://khs.fhi.no/webview/>

Diverse - lokalt folkehelsearbeid:

<http://www.fhi.no/helsestatistikk/folkehelseprofiler/folkehelsearbeid-i-kommunen>

- **Helse- og omsorgsdepartementet:**

<http://www.regjeringen.no/nb/dep/hod/tema/folkehelse.html?id=10877>

- **Helsebiblioteket – samfunnsmedisin og folkehelsearbeid**

<http://www.helsebiblioteket.no/samfunnsmedisin-og-folkehelse/metoder-i-folkehelsearbeidet>

- **Kommunetorget:** <http://kommunetorget.no/>

- **Sunne kommuner:** <http://sunnekommuner.no/>

- **Skadeforebyggende forum:** <http://skafor.org/>

- **Statens seniorråd:** <http://seniorporten.no/>

- **Nettverk for miljørettet folkehelsearbeid:** <http://nemfo.no/>